HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ובשטר אותיות מאן דכר שמייהו חסורי מחסרא והכי קתני ספינה נקנית במשיכה (א)ואותיות במסירה רבי נתן אומר ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר שטר לספינה למה לי מטלטלי היא אלא לאו הכי קתני ספינה נקנית במשיכה ואותיות במסירה רבי נתן אומר ספינה במשיכה ואותיות בשטר ספינה במשיכה היינו תנא קמא אלא דרב ושמואל איכא בינייהו לא דכולי עלמא אי כרב אי כשמואל ובספינה כולי עלמא לא פליגי כי פליגי באותיות והכי קאמר ליה ר' נתן לתנא קמא בספינה ודאי מודינא לך באותיות אי איכא שטר אין אי לא לא ובפלוגתא דהני תנאי דתניא [ב]אותיות נקנות במסירה דברי רבי וחכמים אומרים [א]בין כתב ולא מסר בין מסר ולא כתב לא קנה עד שיכתוב וימסור במאי אוקימתא כרבי ספינה נמי תיקני במסירה דתניא [ב]ספינה נקנית במסירה דברי רבי וחכ"א לא קנה

עד

ובשטר. אם כתב לו שטר מכירה על שטרות הללו כדאמר לקמן [ע"ב] קני לך הוא וכל שעבודיה אבל במסירה בלא שטר לא קני אלא לצור ע"פ צלוחיתו וכדלקמן ומש"ה בעי שטר אחר עלוי' (א) זה ולקמיה פריך שטר בספינה למה: מסירה דספינה היינו שאחז בחבל שקשורה בו ולא הזיזה ממקומה: **ואותיות במסירה.** אבל משיכה אינה אלא בדבר שגופו ממון דמכי משך ליה זכה ביה וה"נ לגבי לצור ע"פ צלוחיתו תיהני ליה משיכה כשאר מטלטלין אבל כדי לגבות החוב צריך שימסרנו מלוה ליד הלוקח: **מטלטלי היא.** ומכי משכה קנייה כדין מטלטלין: **אלא לאו הכי קתני.** מילתיה דר' נתן: **ואותיות בשטר.** כלומר אף בשטר דתרוייהו בעי מסירה ושטר כרבנן דאמרי לקמן לא קנה עד שיכתוב וימסור דאי בשטר לחוד קאמר דאותיות נקנות א"כ רבי נתן דאמר כמאן לא כרבי ולא כרבנן ואם כן איכא שלש מחלוקות בדבר: **ספינה במשיכה.** למה ליה לרבי נתן למימר היינו ת"ק אלא לאו בדרב ושמואל קמיפלגי דקאמר ת"ק ספינה נקנית במשיכה כולה כשמואל ואתא ר' נתן דהוא תנא בתרא לטפויי דאפילו במשיכה כל שהוא נקנית כרב: **באותיות.** נקנות במסירה לחוד קמיפלגי ולא בספינה: **מודינא לך.** דבמשיכה כדקאמרת לרב כדאית ליה ולשמואל כדאית ליה: **ובפלוגתא דהני תנאי.** קמיפלגי ר' נתן ורבנן דרבנן דהכא רבי ור' נתן היינו רבנן דלקמן. רבי ורבי נתן סוף משנה וחברים היו וגם אמוראי אליבייהו ניינהו. בהך ברייתא סתם כרבי ובאידך כר' נתן: **אותיות נקנות.** לגבות הלוקח את החוב מן הלוה במסירה שמסר לו המלוה את השטר ולא מצי טעין לוה לצור ע"פ צלוחיתך מסרו לך: **כתב.** לו מוכר ללוקח שטר מכירה על שטר זה ומסר לו אותו שטר מכירה אבל לא מסר לו עדיין שטר המלוה לא קנה עד שיכתוב וימסור דמצי למימר ליה נייר בעלמא זביני לך ובשטר מכירה לחוד לא קני דאין נקנין בשטר אלא קרקע ועבדים: **במאי אוקימתא.** לתנא קמא דר' נתן כרבי: **ספינה נמי תיקני במסירה.** ואמאי בעי משיכה:

עד

חסורי מחסרא כו' ספינה נקנית במשיכה ואותיות במסירה רבי נתן אומר ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר. וא"ת ואמאי מגיה במילתיה דתנא קמא ואותיות במסירה לימא במילתיה דת"ק דספינה ואותיות נקנות במשיכה ולא פליגי אלא שרבי נתן מצריך שטר עם המשיכה ורבנן לא מצרכי [א] וי"ל משום דא"כ ברייתא דקתני לקמן אותיות נקנות במסירה תיהוי דלא כחד [ב]: **רבי** נתן אומר ספינה במשיכה ואותיות במסירה ובשטר. לא בעי למימר ואותיות במשיכה ושטר דכיון דבעי לפלוגי בין ספינה לאותיות לרבי נתן ניחא ליה טפי למיתני מסירה לאותיות כי היכי דאתיא ברייתא דלקמן דאותיות במסירה לכ"ע וכל הנך אותיות דשמעתין צריך לפרש בשק מלא שטרות שאין דרך להגביה [ג] דאי לאו הכי היכי מיקני במשיכה ובמסירה הא אמר לקמן (דף פו.) דברים שדרכן להגביה אין נקנין אלא בהגבהה: **אלא** דרב ושמואל איכא בינייהו. דר' נתן סבר לה כשמואל דאמר עד שימשוך את כולה דכי היכי דבעי קנין חשוב באותיות טפי מתנא קמא הכי נמי בספינה: **בין** שכתב ולא מסר. איצטריך להאריך כל זה דאי לא הוה תני אלא עד שיכתוב וימסור הוה אמינא ודאי במסירה לחודה לא מהניא אא"כ יש כתיבה עמה אבל בכתיבה לחודה סגי [ד]: **אי** כרבי ספינה נמי תיקני במסירה. לכאורה היה נראה להשוות מסירה דאותיות למסירה דספינה וכן משמע מדקאמר ספינה נמי תיקני במסירה משמע נמי כמו אותיות ואומר ר"י דאי אפשר לומר כן דלא מצינו מסירה אלא בספינה ובעלי חיים אבל שאר מטלטלי לא מיקנו במסירה כדתנן בפרק קמא דקדושין (דף כו.) נכסים שאין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה משמע אבל במסירה לא (ב) א"כ אפילו לקנות הקלף לצור ע"פ צלוחיתו לא היה קונה במסירה כל שכן לקנות גם השעבוד דלא מהניא [ה] ועוד מדקאמר עד שיכתוב וימסור משמע דבעינן באותיות קנין חשוב טפי מבשאר דברים ועוד דקתני ספינה במשיכה ואותיות במסירה ומוקמינן לה בסימטא דלא קניא התם מסירה וא"כ היכי קתני (ג) נקנות במסירה ע"כ נראה לר"י דעם המסירה לאותיות צריך משיכה וכן משמע בפרק מי שמת (לקמן דף קנא.) דפריך גבי מלוגא דשטרות והא לא משך [ו] והא דמזכיר בכל מקום מסירה באותיות אף על גב דבעי משיכה היינו משום דבעינן מסירה מיד ליד ואף על גב דבעלמא לא בעינן מיד ליד כדפרישית לעיל (ג) הכא בעינן טפי כדי לקנות השעבוד שבתוכו [ז] אי נמי לא בעינן מיד ליד ומ"מ נקט מסירה משום דבעינן דעת אחרת מקנה אותן כמו שאר מסירות לאפוקי (ד) מפקיד שטרותיו שאין מחזיק בהן קונה מה שכתוב בתוכו כיון דליכא מסירה שאין דעת אחרת מקנה אותן: **ספינה** נקנית במסירה. בסמוך מוקי לה ברה"ר ופירש רבינו שמואל דמסירה קונה ברה"ר משום דלא אפשר התם במשיכה אבל בסימטא דשייכא משיכה לא קניא מסירה שהוא קנין גרוע [ח] וקשה לר"ת וכי משיכה ומסירה מצות הן שאין לעשות אלא מן המובחר ואור"י דאין זו קשיא דכי האי גוונא אמר לקמן דהגבהה החשובה יותר מבטלת שאר קניים [ט] עוד הקשה דכל פרכי דפריך לקמן (דף פו.) למאן דאמר דהגבהה מבטלת שאר קניים הוה ליה למיפרך נמי הכא כיון דמשיכה מבטלת מסירה ואומר ר"י דאין זו קשיא דלאו בחדא מחתא מחתינהו אם מסירה הגרועה בטילה מחמת משיכה משיכה החשובה לא תיבטל מחמת הגבהה ועוד מקשה רבינו תם אי מסירה לא מהניא בסימטא כי פריך בפרק קמא דקדושין (דף כה: ושם) לרב דאמר בהמה גסה נקנית במשיכה ממתניתין דהתם דקתני בהמה גסה במסירה לישני דמתניתין איירי ברשות הרבים דלא שייך משיכה ורב איירי בסימטא ואומר ר"י כיון דמשיכה חשובה טפי ממסירה אם כן לרב דאמר נקנית במשיכה הוי במשיכה דוקא ולא במסירה אפילו ברשות הרבים דאי מהניא לרב מסירה ברשות הרבים א"כ לישמעי' מסירה ברשות הרבים וכ"ש משיכה בסימטא אלא ודאי למעוטי מסירה ברשות הרבים אתא והכא דקתני בברייתא ספינה נקנה במשיכה אף על גב דלא אתא למעוטי מסירה ברשות הרבים איכא למימר דלהכי נקט משיכה משום דבעי לאשמועינן דאפילו בסימטא דבעינן משיכה אותיות נקנות במסירה ושמעינן מינה דמסירה דאותיות לאו היינו אחיזה בעלמא דהא בסימטא לא מהניא מסירה אלא עם המשיכה בעינן מסירה כדפרישית לעיל ור"ת פירש דמסירה עדיפא ממשיכה משום דמסירה מיד ליד ובפניו וקניא ברשות הרבים וכל שכן בסימטא (ה) [דאפילו משיכה קונה בסימטא] כדאמרי אביי ורבא ומתני' דקדושין (שם) דקתני בהמה גסה נקנית במסירה היינו דוקא במסירה אבל במשיכה לא קני אפילו בסימטא והשתא פריך לרב שפיר [י] ומה שפירש דמסירה מיד ליד אין נראה לר"י כדפרישית לעיל [יא] והא דמצריך נמי בפניו לא ידע ר"י מנא ליה ועי"ק לר"י דלפי' ר"ת מאי דוחקיה לשנויי כאן בסימטא כאן ברה"ר ולדחוק ולומר דעד שימשכנה מרה"ר לסימטא לוקמינהו לתרוייהו בסימטא ובקפידא פליגי כדמסיק לקמן וארשב"א דלא קשה כיון דמסירה חשובה בכל מקום ששונה במסירה הוי דוקא במסירה ולא במשיכה הלכך לא אפשר לאוקומא לה אלא ברה"ר ומיהו הא דפריך ספינה נמי תיקני במסירה לא אתי שפיר דמשמע נמי עם המשיכה משמע [יב] דמשיכה עדיפא דלפי' ר"ת הוה ליה למימר והא לרבי ספינה אין נקנית אלא במסירה וגם ממילתייהו דרבנן דאמרו עד שימשכנה משמע דוקא משיכה ולא מסירה ומיהו י"ל דלמאי דמסיק כגון דאמר ליה משוך וקני וטעמא דרבנן משום קפידא אתי שפיר דבעינן משיכה אע"ג דגריעא ואין להקשות דאי אפי' בגריעא הוי קפידא א"כ אמאי מהני כשישכור מקומו דשכירות מקום הוי כעין משיכה שמביאה לרשותו [יג] ומעיקרא כי הוה סלקא דעתין דלא הוי טעמא משום קפידא הוה ס"ד דטעמא דרבנן משום דמסירה לא קניא בסימטא [יד] וכי מוקי לה ברה"ר מקמי דלוקי טעמא משום קפידא בעי למימר דטעמייהו משום דסברי דמסירה לא קני ברה"ר אבל אין לומר דמעיקרא ס"ד דפליגי לרבי שייכא מסירה בספינה ולרבנן לא שייכא דא"כ מאי קאמר לימא אביי ורבא כרבי כרבנן נמי מצו סברי כיון דטעמא דרבנן משום דלא שייכא מסירה בספינה אלא ודאי פשיטא ליה דשייכא ועוד קשה לפר"ת דמאי פריך בפ"ק דקדושין (שם) לרב והא אנן במסירה דוקא תנן הא נמי במשיכה תנן בפ"ק דב"מ (דף ב. וח: ושם ד"ה מנהיג) היו שנים רוכבין ע"ג בהמה או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג יחלוקו דכל אחד קני מחצה [טו] אלמא דנקנה במשיכה וי"ל דהתם דמיירי במציאה קני במשיכה דלא אפשר למיקני במסירה דמאן מסר ליה [טז]:

במאי

מסורת הש"ס

(א) [לקמן עז. קסט: קעג. יבמות קטז. קדושין מז: סנהדרין לא.], (ב) קדושין מז: סנהדרין לא., (ג) דף עה: ד"ה אחזה, (ד) צ"ל מפקיר רש"ש, (ה) רש"א,

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה ובשטר וכו' אחר עלוי' ולקמיה כצ"ל ותיבת זה נמחק: (ב) תום' ד"ה אי כרבי וכו' במסירה לא וא"כ: (ג) בא"ד היכי קתני אותיות נקנות:

מוסף תוספות

א. ור"ש ז"ל פי' דמשיכה לא שייכא אלא בדבר שגופו ממון וכו'. רשב"א. ב. ולא ניחא ליה לומר שלש וארבע מחלוקות בדבר, כמו שכתב הרב ר' שמואל ז"ל. רמב"ן. ג. עיי' לקמן פו. תוד"ה אבל. ד. וקצת דוחק דאי בכתיבה לחודה סגי הו"ל למימר עד שיכתוב ותו לא. שיטמ"ק בשם גליון תוס'. ה. דאין דרך שטר במסירה אלא במשיכה דבהמה וספינה שהם גדולים דרכן במסירה אבל שאר מטלטלין קטנים משמע דאינן נקנין במסירה וכל שכן אותיות. תוס' רי"ד בשם ר"י. ו. ואיבעי ליה למימר והא לא מסר דהא אותיות נקנין במסירה, אלא ש"מ מסירה שיש בה משיכה קאמרינן. רמב"ן. ז. [ד]הן מילי בעלמא. תוס' רי"ד. ח. דמשיכה עדיפא ממסירה שמושך הכלי מרשותו של מוכר לרשותו דאילו מסירה בדוכתא הא קיימא. ריטב"א. ט. ומיהו לא דמי כולי האי, דקנייה תלויה בדבר שאדם רגיל לעשות בו וכו', ודרך הוא כשאדם קונה חפץ שיכול להגביהו, דרכו להגביהו לאלתר ולהכניסו לרשותו, אבל אין דרך לעשות משיכה יותר ממסירה. שיטמ"ק בשם תוס' הרא"ש. י. והאנן במסירה תנן, פי' במסירה דוקא ולא במשיכה. תוס' קידושין כה: יא. עה: תוד"ה אחזה. יב. [ד]מדקאמר תקני נמי שמעינן מינה דאף במסירה קאמר וכ"ש במשיכה. רשב"א. יג. דשכירות מקום אין לך משיכה גדולה כמוה. ריטב"א. יד. דכיון דסימטא אית ליה למוכר וללוקח בה רשות ההוא דוכתא דקיימא בה ספינה כולה, דלא משיך לה מיניה, אכתי ברשותא דמוכר קיימא והויא לה כמסירה ברשות מוכר דלא קניא, ואי משיך לה מיניה לדוכתא אחריתי אע"ג דלההוא סימטא גופיה הוא דמשכה כיון דלוקח נמי הא אית ליה רשותא בההוא סימטא הו"ל כמאן דמשכה מרשותא דמוכר לרשותא דלוקח. ר"י מיגש. טו. ומנהיג היינו משיכה. תוס' קידושין שם. טז. דמקח וממכר דאפשר במסירה לא מיקני במשיכה אבל במציאה ונכסי הגר דלא אפשר במסירה מקניא במשיכה. שם.

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פ"ו מהלכות מכירה הל' י סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' סו סעיף א:

ו ב מיי' שם פ"ג הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קצא סעיף ז:

מוסף רש"י

אותיות נקנות במסירה. המוכר שטר חוב לחבירו קנה החוב במסירת אותיות (סנהדרין לא.) אינו צריך לכתוב שטר מכירה על השטר שהוא מוכר לו, אלא משמסר לו שטר שיש לו על אחרים לזכות בו, נתחייב הלוה לפורעו לזה (קדושין מז:) דאותיות כגון שטר נקנות במסירה בלא קנין ואין יכול לחזור בו (יבמות קטז.) ונשתעבד לו לוה לזה הקונה כמו שהיה משועבד למלוה כל זמן שלא חזר ומחלו (לקמן קסט:) ולא צריך למכתב קני לך וכל שעבודיה ולא שום שטר (לקמן עז.). **בין כתב.** לו שטר מכירה עליו, **ולא מסר.** לו שטר החוב, **בין מסר.** שמסר לו שטר החוב, **ולא כתב.** לו שטר מכירה עליו, לא קנה (קדושין מז:).

רבינו גרשום

ובשטר. אם כותב לו שטר אחר על שטרות הללו כדאמר קני לך הוא וכל שעבודיה: ואותיות במסירה. ולא במשיכה דלא הוי כשאר מטלטלין דאין גופן ממון להכי במסירה או בשטר סגיא: מטלטלא היא. ובמטלטלי לא צריך שטרא אלא במשיכה או במסיר' סגי ובספינה ליכא מסירה שהרי אינו יכול להגביה אלא במשיכה נקנית: אלא לאו הכי קתני. (א) תנא בתרא: ספינה נקנית במשיכה ואותיות בשטר. ספינה נקנית במשיכה היינו תנא קמא. ומאי אתא לאשמועינן ר' נתן: אלא דרב ושמואל איכא בינייהו. דת"ק סבר לה כרב דאמר כיון שמשך כל שהוא קנה ור' נתן ס"ל כשמואל דלא קני עד דמשיך לה כולה: לא דכ"ע. לא פליגי אליבא דרב ושמואל דלא ידעי' אי כרב אי כשמואל דליכא למיקם עלה דמלתא מאן ס"ל כרב ומאן כשמואל. ובספינה כולי עלמא לא פליגי דתרוייהו שוי שיעורייהו במשיכה: כי פליגי באותיות. היכי מיקני: והכי קאמר ת"ק. ספינה נקנית במשיכה ואותיות במסירה. (ב) ספינה נקנית במשיכה ואותיות במשיכה: והכי קא"ל ר"נ לת"ק וכו': אי איכא שטרא. דמקני ליה הני שטרות קני ואי לא לא קני: וחכמים אומרים בין שכתב לו שטר. שמקנה אותן שטרות ולא מסר לו אותן השטרות. ובין שמסר לו ולא כתב כו'. רבי אומר כת"ק וחכמים כר' נתן: במאי אוקימתא. מלתא דת"ק כרבי: ספינה נמי. לתנא קמא תיקני במסירה כי היכי דסבירא ליה לרבי:

(א) לכאורה צ"ל ר' נתן. (ב) אולי צ"ל וקא"ל ר"נ לת"ק ספינה נקנית במשיכה ואותיות אי איכא שטרא וכו'.